

ההפתעה, באם הן מצליחות, עלולות להביא את האויב לידי מצב קשה. מכל מקום, „אין פעולות אופנסיביות כדאיות אלא במקרה שקיימת אפשרות שהאויב יופתע על ידן“.

„בתנאי ימינו“, כותב ארפורט, „היה הרבה יותר להשיג הפתעות-אסטרטגיות מאשר הפתעות טקטיות. בכל מקרה ומקרה צריך האויב להשתתף באופן פעיל כדי שההפתעה תהיה מוצלחת. ההנחה היא, איפוא, שהאויב יעשה שגיאות טקטיות, או יפגר בגיוס כוחותיו או בייצור כלי מלחמה.“

„על מנת להשיג הפתעה יש לרכו כח גדול ביותר בנקודה המכרעת. עליונות אבסולוטית בכל מקום היא בלתי אפשרית, לכן יש לנסות להשיג עליונות בנקודה מסוימת“. בצדק אומר ארפורט שעקרון ההפתעה אינו דוקא לטובת הצד החזק, אלא להיפך. — צבא קטן וחלש יכול למלא את החסר, לפחות באופן חלקי, ע"י שמוש בגורם ההפתעה. ההפתעה אינה אמצעי לאופנסיבה בלבד; להיפך: — „צבא העומד בהגנה לוחם למען הנצחון באותה מידה כמתנגדו, וצריך אם כן אף הוא לנסות להפתיע את אויבו“.

דוגמאות רבות לכך מן המלחמה האחרונה נמצא בהפתעות שגרמו הרוסים לגרמנים בטכסיטי ההגנה שלהם, וכן בהגנה המוצלחת של מעצמות הברית במדבר המערבי, ועוד. מתברר, שבמלחמת העולם השנייה גם הפתעות אסטרטגיות וגם הפתעות טקטיות היו מרובות יותר מאשר במלחמות קודמות. ואכן, בדרך כלל, היו תוצאות הפתעות אלה מרחיקות לכת. ניתן לסכם, איפוא, כדברי ארפורט, שגורם ההפתעה הוא אחד התנאים ההכרחיים לנצחון אם גם לא ה„מפתח לנצחון“ היחיד. אמנם, הפתעה מוצלחת אינה מונעת בעד הצורך להלחם; אבל, מכל הבחינות, הרי היא חוסכת דם.

ממאורעות למלחמה

אלא בכל אותה תקופת מעבר גורלית, ציון אשר יכנס ללא ספק לכל אנתולוגיה עתידה על מלחמתנו, וישמש מקור לציטוט לכל ספרי-נחמים שיבואו, וכמותם, כן רבות בספר זה מחכימים את הקורא, לא רק לגבי ההגנה בתל-אביב בלבד, אשר אופיה ומסורתה מוצאים בו את ציונם לא פעם, כי אם לגבי כל אותה תקופה של „הולדת“ צבאנו, אשר עד כה ידוע עליה פחות מדי — וספר זה הנו מן הראשונים לגשירת השטח, אשר טרם הוא, בתולדות כוח המגן שלנו, ועוד יהיה מן הראוי לחזור ולנתח באורח ממשי ומפורט יותר את גופי הענינים שבו ואת גרעיני הלקח אשר הם הכילו.

להפתיע את האויב, סודיות ומהירות תלויים זו בזו. כאשר אין אפשרות לשמור על הסודיות יש להגביר את המהירות, ובמקרה שמהירות אינה באה בחשבון יש להסתיר ככל האפשר את הפעולות היעילות.

כמובן, שמהירות אין פירושה דוקא צעידה מהירה, תוך התשת כוחותיהם של הגייסות, אלא זוהי פשוט נקיטת פעולה מהירה מזו של האויב.

גנרל ארפורט מזכיר כמה פעמים את שיטות ההטעיה אשר בהן השתמשו הגרמנים במלחמת העולם הראשונה, שעה שהתחילו בהתקפות הסחה במקומות משניים על מנת להטעות את האויב ולהעלים את מקום ההתקפה הממשית.

לכל אורך הספר עוברת כחוט השני ההנחה היסודית, שכל קרב צריך להתנהל בכונה להשמדתו המוחלטת של האויב. „עקרון ההשמדה הוא החוק היסודי בכל מלחמה“, כותב ארפורט. „והוא קשור קשר הדוק לעקרון ההפתעה“.

גנרל ארפורט מזכיר לעתים תכופות שיש לנסות להשמיד את האויב בקרב מכריע אחד. כפי הנראה סבור הנו, בדומה לשליפו, שצורת המלחמה האידיאלית היא ה־ „Vernichtungs Schlacht“ („קרב ההכחדה“).

בתחילת מלחמת העולם האחרונה שמו להם הגנרלים הגרמניים למטרה שמוש בעקרון זה, ואכן, זכו בהצלחות רבות. הקרב ליד קוטן ג'ו שבר, למעשה, את כוח הצבא הפולני; והקרב ע"י סדאן וכיתור קבוצת-הארמיות הצפוניות של בעלי-הברית, הכריעו את המערכה בצרפת. „בתחילת כל מלחמה קיימת אפשרות להפתיע את האויב בזמן או במרחב“ כותב ארפורט. והוא ממשיך: „אסור לאויב לדעת את זמן שעת האפס וכיצד יהיו ערוכים הכוחות המחקיפים. אפשר להשיג הפתעה גם ע"י מכשירי מלחמה חדישים וגם ע"י טכניקת קרב חדשה. כל צורות

ספר זה, המעלה את עלילת פעלה של „ההגנה“ במחוז תל-אביב בששת חדשי ההאבקות וההכרעה נובמבר 1947 — מאי 1948, מגיע — מסיבה שלא היתה תלויה במערכת — באיחור לסקירתו בחוברת זו, ועל כן לא ניתן לציין את הספר רב הכמות אלא בשורות מעטות בלבד. אשר לרושם חיצוני — הרי אין ספק כי זה אחד הספרים ההדורים והמעובדים ביותר שהופיעו עד כה על מלחמתנו, והמסות רבות הענין משמשות קשר מן ה„חיצוני“ אל הבנת הלקח הטופוגרפי והטקטי. דברי ההקדמה של ד. בן-גוריון מקפלות בתוכן, מרובה בתוך מעט, את ציון תפקידה של ההגנה לא רק בתל-אביב בלבד,